

Jaarverslag Belgische Cementnijverheid
2011

Een uitzonderlijk jaar als antwoord
op de uitdagingen van de stad?

Federatie van de Belgische Cementnijverheid

FEBELCEM

FEBELCEM v.z.w.

Vorstlaan, 68
1170 Brussel
Tel.: 02 645 52 11
Fax: 02 640 06 70
info@febelcem.be
www.febelcem.be

Coverfoto

Foto A. Nullens - Arch Enplusarchitecten

Realisatie

Images de marc sprl

Verantwoordelijke uitgever

André Jasienski

Wettelijk depot: D/2012/280/2

Membres

CBR Cementbedrijven n.v.
Terhulpesteenweg, 185
1170 Brussel
Tel.: 02 678 32 11
Fax: 02 660 64 33
www.cbr.be

Holcim (België) n.v.
Portes de l'Europe
Espace Christian Dotremont
avenue Jean Monnet, 12
1400 Nivelles
Tel.: 067 87 66 01
Fax: 067 87 91 30
www.holcim.be

Compagnie des Ciments Belges « CCB » n.v.
Grand-Route, 260
7530 Gaurain-Ramecroix
Tel.: 069 25 25 11
Fax: 069 25 25 90
www.ccb.be

Raad van bestuur

Voorzitter

A. Jacquemart

Nieuwe Voorzitter

Lukas Epple

Bestuurders

L. Van Camp

P. Dolberg
P. Franchomme

C. Chabottaux
H. de Penfentenyo
J-P Méric

Inhoud

Voorwoord	4
De Belgische cementnijverheid	5
Hoofdstuk 1 - De stedelijke uitdagingen.....	6
Hoofdstuk 2 - De economische conjunctuur.....	8
Hoofdstuk 3 - Een nijverheid met oog voor het leefmilieu	18
Hoofdstuk 4 - Het Departement Promotie, Onderzoek & Ontwikkeling: enkele markante feiten van 2011	24
Statistieken	34

Voorwoord

Het kan paradoxaal lijken, maar terwijl het woord 'crisis' op ieders lippen ligt, beleefde de Belgische cementindustrie een uitzonderlijk jaar 2011 wat volumes aangaat...

Het verbruik van grijs cement liet in België in 2010 al een groei met 5,5% optekenen. Deze positieve ontwikkeling werd in 2011 nog versterkt: het cementverbruik steeg met 12,5% in verhouding tot 2010. Voor het eerst sinds deze marktstatistieken worden bijgehouden, werd in België de kaap van 6,5 miljoen ton verbruikt cement overschreden.

De onverwachte omvang van deze groei is voor een groot deel te verklaren door uitstekende klimatologische omstandigheden in de maanden januari, februari en december 2011. Maar er is meer! Naar aanleiding van dit jaarverslag publiceert de cementnijverheid een historische grafiek die – wat België betreft – een duidelijke positieve evolutie van de cementmarkt over de recentste jaren aantoont. Volgens mij wijst dit op de goede overeenstemming tussen een bouwsector die dynamisch blijft en een product – cement – dat zich onmisbaar weet te maken dankzij zijn vele intrinsieke kwaliteiten.

André Jacquemart, Voorzitter van FEBELCEM

Foto: diatheek CBR

De economische vooruitzichten voor 2012 zijn duidelijk minder rooskleurig. Er wordt een recessie verwacht voor de activiteit van de bouwsector. Los van de conjunctuurcycli ben ik er echter van overtuigd dat er ook in de toekomst een uitgesproken vraag naar onze producten zal blijven. Met name de uitdagingen voor de stedenbouw zijn immens: de stadsbevolking zal fors toenemen, de mobiliteit in onze steden moet verbeterd worden, en dan is er op dit niveau ook nog de groeiende eis van een gemengd karakter in de functionaliteit van gebouwen, de milieureisten voor toekomstige constructies enz. We hebben het hier over echte prioriteiten voor onze samenleving van morgen. In dat verband hebben cement en beton zeker nog een belangrijke rol te spelen!

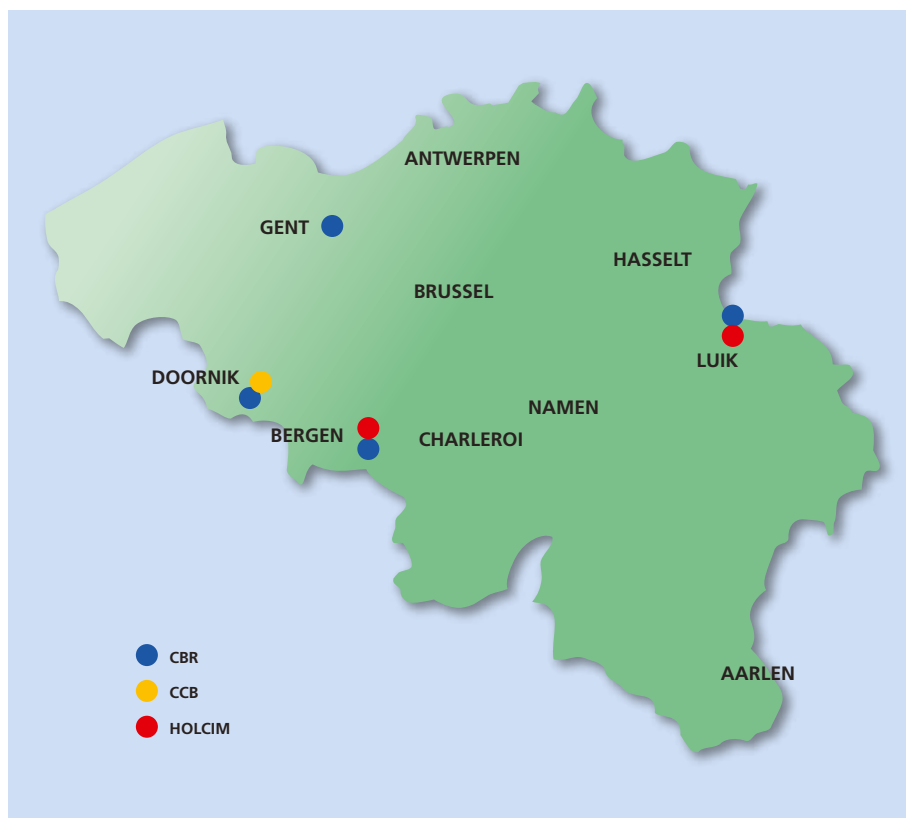
André Jacquemart
Voorzitter van FEBELCEM

De Belgische cementnijverheid: enkele kerncijfers

De cementnijverheid behoort tot de 'fundamenten' van het Belgische en vooral het Waalse industriële landschap. Drie grote ondernemingen hebben een mondiale uitstraling: CBR, Holcim België en CCB. Ze tellen samen zeven vestigingen, waarvan zes in Wallonië.

Deze industrie speelt al sinds haar ontstaan een hoofdrol in de groei van belangrijke segmenten van de Belgische economie. Haar bijdrage in omzet, directe en indirecte tewerkstelling, investeringen, uitvoer en kwaliteitsproducten die tegemoetkomen aan de nieuwe eisen van de bouwsector is inderdaad aanzienlijk.

Inplanting van de productievestigingen van de cementindustrie in België

Enkele cijfergegevens

- De drie Belgische cementbedrijven zijn CBR, Holcim België en CCB. Zij maken deel uit van de grote internationale groepen Heidelberg-Cement, Holcim Ltd. en Italcementi.
- Zeven productievestigingen in België, waarvan zes in Wallonië (Gent, Lixhe, Antoing, Harmignies, Obourg, Haccourt en Gaurain).
- Een omzet van 551,5 miljoen € in 2010.
- Een jaarlijkse investering van ongeveer 37 miljoen €. In 2011: meer dan 43 miljoen €.
- 1.171 werknemers, vooral geschoolde werkkrachten gezien de toenemende modernisering van de uitrustingen en de progressieve automatisering van de productieprocessen.
- Ongeveer 15.000 indirecte banen als men rekening houdt met de verwante sectoren van stortklaar beton en geprefabriceerd beton.
- Een cementverbruik van 5.826.000 ton in 2010, of een stijging met 5,5 % in vergelijking met 2009: bestemd voor de bouwsector, voor de bouw van nieuwe woningen en voor openbare werken zoals de aanleg en de renovatie van het wegennet en van kunstwerken.

De stedelijke uitdagingen

De grote steden van het land – vooral Brussel – maken een sterke bevolkingsaan groei mee. Zij willen nu op harmonieuze wijze inspelen op deze sociale druk en engageren zich, de ene na de andere, om met hun bouwprojecten een mix van functies te ontwikkelen binnen eco-wijken. Deze nieuwe realiteit maakt een reflectie over de stedenbouw van morgen onmisbaar. En beton heeft zeker een plaats in die context!

Olivier Bastin, de 'bouwmeester' van Brussel

© Audrey Contesse

Olivier Bastin is oprichter van het architectenbureau L'Escaut, leraar aan La Cambre-Architecture, en sinds einde 2009 ook 'bouwmeester' voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hij is auteur van belangrijke projecten in de hoofdstad (denk aan het Théâtre National). Zij worden erkend als kwaliteitsvolle architectuur en geven blijk van zijn gave om in dialoog te gaan met de wijken.

Olivier Bastin is voortaan gesprekspartner bij uitstek voor alles wat de ontwikkeling van nieuwe projecten rond architectuur en openbare ruimte op Brusselse bodem aangaat. En er ligt heel wat werk op de plank! Sinds de start van zijn opdracht werden hem inderdaad al ruim honderd projecten op lokaal en gewestelijk niveau voorgesteld. Enkele emblematische plekken in de stad werden al gekeurd door het kritische oog en de visie van de bouwmeester: de Schumanrotonde, de Heizel, het Justitiepaleis, de site van Tour & Taxis... De belangrijkste uitdagingen die zich telkens weer aandienen, zijn vermindering van sociale en territoriale ongelijkheden, versterking van sociale cohesie door aanleg van woningen en/of infrastructures, verbetering van de mobiliteit maar ook de nadrukkelijke presentatie van de internationale troeven van Brussel.

Olivier Bastin neemt deze uitdagingen enthousiast maar bescheiden op. Hij omschrijft zijn werkcontext als volgt: "De bouwmeester is geen vervanger van de bouwheer, de opdrachtgever van het project, en ook niet van de Stedenbouwkundige Administratie. Hij is een begeleider. (...) Zijn missie is gericht op het vroegst mogelijke stadium: verduidelijken welke kwaliteitseisen en -criteria het Gewest wil opleggen. Dat vraagt tijd in de beginfase van het project. Dat vraagt vergaderingen, tal van ontmoetingen, besprekingen. Maar dat voorkomt ook wel degelijk teleurstellingen in de eindfase. Uiteindelijk levert zo'n bouwmeester tijdswinst op." (*Le Soir*, 14 december 2010)

De krachtlijnen die hij prioritair acht in zijn reflectie zijn van tweërlei aard: enerzijds de maatschappelijke, economische en milieucontext, en anderzijds de architecturale en landschappelijke kwaliteit van de projecten.

© Forest/MSA-V+

Deze uitdagingen en deze reflecties zijn zoveel dringender in het Brussels Gewest omdat de bevolking er veel sneller gegroeid is dan in de twee andere gewesten. Minister-president Charles Piqué van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevestigt dit in de publicatie Brussel 2040. Drie visies voor een metropool: *“De demografische voorspellingen van het Planbureau tegen 2040 en 2060 tonen aan dat de vastgestelde trend in Brussel zal aanhouden. (...) Brussel zou niet alleen de grootste aangroei kennen (35% tegen 2060) maar ook de snelste: bijna 17% tegen 2020 en 24% tegen 2030, tegenover respectievelijk 7% en 12% voor het Vlaams Gewest en 6,5% en 12% voor het Waals Gewest.”*

Wat doet beton in dit alles?

Beton en zijn essentiële component cement hebben effectief een belangrijke rol te spelen bij al die projecten, gezien de toenemende bouwbehoeften. De trend naar groei beperkt zich overigens helemaal niet tot België. In een zeer interessant artikel legt Michel Folliet (van de Franse ‘Société financière internationale’, departement ‘Matériaux de construction’) ons uit dat het cementverbruik op vijftien jaar tijd meer dan verdubbeld is, weliswaar met een verschuiving naar de groeilanden. Deze verbruiken vandaag 90% van de cementproductie, tegen 65% zo’n 20 jaar geleden. Dit wereldwijde cementverbruik zou gestaag blijven aangroeien tot 2030-2050.^(*)

Beton zal zijn essentiële plaats opeisen in de projecten van de toekomst, en dat heeft te maken met zijn onbetwistbare kwaliteiten. Beton past namelijk perfect in de context van duurzaam bouwen:

- zijn grijze energie is zeer beperkt in vergelijking met andere bouwmaterialen,
- zijn levenscyclus is zeer lang; het is aanpasbaar, moduleerbaar en 100% recycleerbaar aan het eind van zijn levenscyclus,
- het is natuurlijk, gezond, onbederfelijk, inert en geurloos, en het geeft geen enkele substantie af die schadelijk is voor de omgeving,
- het is bijzonder brandbestendig,
- het biedt een uitstekende geluidsisolatie en dankzij zijn thermische inertie kan men de binnentemperatuur regelen zonder een beroep te moeten doen op vernuftige airconditioningsystemen,
- het is innoverend en past zich aan alle constructietypes aan,
- het is goedkoop, in overvloed beschikbaar en wordt lokaal geproduceerd.

Kortom: beton beantwoordt aan alle verwachtingen van architecten en ontwerpers. Dankzij zijn vele kwaliteiten biedt het de oplossing voor de uitdagingen van de bouw van morgen.

(*) Bron: artikel van Michel Folliet in tijdschrift “Secteur Privé & Développement”, nr. 10, mei 2011, uitgeverij Proparco, Frankrijk.

De economische conjunctuur

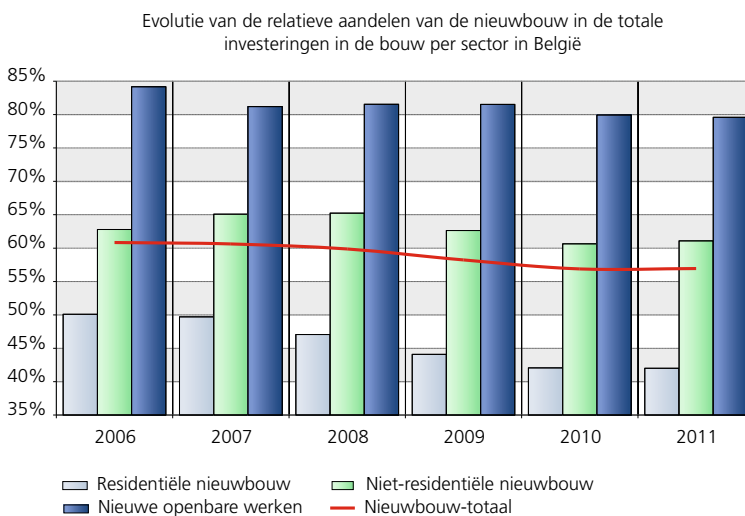
De bouwsector in 2011

Indien men de gevolgen van de internationale crisis van 2008-2009 en de voorzichtig gemaakte vooruitzichten van het jaar 2010 negeert, kende de Belgische bouwsector een relatief positief jaar 2011... Sommigen zullen het zelfs een zeer goed jaar noemen. De resultaten tonen voor de bouw immers een toename van de algemene activiteit met +3,1% in vergelijking met het jaar 2010, onder andere door de bijzonder gunstige weeromstandigheden.

Analisten die de voorbije vijf jaar bekijken, stellen vast dat sinds 2006 een almaar kleiner wordend gedeelte van de totale investeringen naar nieuwbouw gaat. Het jaar 2011 is in die context het eerste jaar met een zekere verbetering. Volgens de vooruitzichten zal dat herstel echter slechts zeer tijdelijk zijn. De toekomstprognoses zijn inderdaad nauwelijks bemoedigend in dit segment. De uitgaven voor nieuwbouw vertegenwoordigen nog altijd 42% van de totale uitgaven, net zoals in 2010 (terwijl dat in 2006 nog 50% was).

De activiteit in de nieuwbouw blijft zeer kwetsbaar gezien de gestage terugval die we de voorbije jaren vaststellen. De activiteit in de niet-residentiële bouw is zeer stabiel gebleven en nam een ietsje toe, met zelfs nog niet helemaal 1%, terwijl de sector van de residentiële bouw een lichte terugval kende.

Merk op dat de positieve evolutie voor 2011 te danken is aan de inspanningen in renovatie.

Bron: euroconstruct - december 2011

Foto: A. Nullens - Arch. Vanderperren

De woningbouw

De sector van de woningbouw kende in 2011 andermaal een terugval: volgens de nationale boekhouding zijn de investeringen in woningbouw met 2,8% verminderd.

We moeten niettemin toegeven dat een maatregel zoals het tijdelijk verlaagde btw-tarief op de eerste schijf van 50.000 euro een gunstig effect heeft gehad op het aantal bouwvergunningen dat in 2010 werd afgeleverd (+10,5% in vergelijking met 2009, of ongeveer 2.500 gebouwen meer). In 2011 gaat die trend weer neerwaarts en is het aantal bouwvergunningen met ongeveer 13% of 3.500 eenheden gedaald, vergeleken met 2010.

Wat de nieuwbouwwoningen betreft, heeft de in 2010 vastgestelde toename van het aantal afgeleverde bouwvergunningen zijn positieve effecten geconcretiseerd in het jaar 2011.

De woningrenovatie komt andermaal dynamischer voor de dag dan de nieuwbouw, dankzij de premies voor verbouwingen met het oog op energiebesparing. Deze dynamiek hoeft niet te verbazen. Het vastgoedpark is relatief oud, en zijn energie-efficiëntie is te laag in verhouding tot de huidige noden op het vlak van energie en respect voor het milieu. De verbetering van die efficiëntie is dus onmisbaar, en dit verklaart – gedeeltelijk – het toenemende aandeel van renovatie-uitgaven in verhouding tot de uitgaven voor nieuwbouw.

De niet-residentiële bouw

De investeringen in de niet-residentiële nieuwbouw zijn in 2011 quasi stabiel gebleven, namelijk +1% tegenover 2010.

Het aantal bouwvergunningen in de niet-residentiële sector is in 2011 daarentegen met slechts 3% gedaald tegenover 2010.

De niet-residentiële sector heeft nochtans nog geen aansluiting gevonden bij zijn activiteitsniveau van voor de financiële crisis van 2008. De twee belangrijkste pijlers van de sector – industriële en kantoorgebouwen – bleven stabiel tegenover 2010. De enorme terugval die ze gekend hebben in 2009 en 2010 konden niet goedge maakt worden.

Ook hier doet de renovatieactiviteit het iets beter dan in 2010. De groei met bijna +1,75% ligt dicht bij de normale trend van de jaarlijkse groei.

Openbare werken

In tegenstelling tot de trend in de woningsector, ligt het zwaartepunt van de activiteiten in de sector van de openbare werken in de nieuwe constructies van kunstwerken en infrastructuur. Hier wordt een groei met 9,7% geregistreerd tegenover vorig jaar. Renovatie, m.a.w. de onderhoudswerken, registreert slechts een groei met 3,4%, ook al blijft het absoluut noodzakelijk om het zwaar op de proef gestelde wegennet te blijven onderhouden.

In 2011 werden in het hele land allerlei infrastructuurwerken gestart met het oog op de naderende gemeenteraadsverkiezingen van 2012. De verkiezingsgebonden bouwcyclus is een grote klassieker in België. De bouwsector zou er in 2012 enige positieve effecten van moeten ondervinden.

Ook andere grote werken hebben overigens een steentje bijgedragen: de start van de werkzaamheden voor de sluis van Lanaye, de werken voor het GEN-netwerk in en rond Brussel, of de aanleg van vele betonnen overlays op het Belgische wegennet, vooral in het noordelijke landsgedeelte.

Foto: Diatheek FEBELCEM

De bouwsector in 2012

De prognoses zijn duidelijk minder gunstig voor het jaar 2012. De activiteit van de bouwsector kan afglijden naar een periode van recessie in vergelijking met 2011. De veralgemeende economische crisis zal immers ongetwijfeld tot voorzichtigheid aanmanen wat investeringen van ondernemingen en particulieren aangaat. De bevestiging hiervan lijkt zich in 2011 al af te tekenen in de terugval met 13,7% voor het aantal bouwvergunningen (op het totale aantal vergunningen voor residentieel en niet-residentieel samen).

De bezuinigingen die de openbare overheden moeten doorvoeren, de afschaffing van de fiscale voordelen die werden toegekend voor energiebesparingen en de crisis in de banken-

sector (Dexia) zijn allemaal elementen die de geplande overheidsuitgaven in infrastructuurwerken fors zouden kunnen terugschroeven.

De perspectieven voor 2011 konden nog bemoedigend genoemd worden (en werden ook bevestigd in een goed jaar 2011), maar voor 2012 kon het wel eens een heel andere richting uitgaan. De bouwsector luidt meer dan ooit de alarmklok en waarschuwt alle autoriteiten van het land: het herstel van de Belgische economie kan niet om de bouwsector heen! "Als het goed gaat met de bouw, gaat alles goed", zegt de volkswijsheid!

De woningbouw

De investeringen in deze sector zouden vergelijkbaar moeten zijn met die van 2011, hoewel een belangrijkere terugval te vrezen is. Die verwachte terugval, vooral verbonden met de forse vermindering van het aantal nieuwe bouwvergunningen en de sombere perspectieven, laat weinig optimisme toe. Alleen een toename van de renovatiewerken kan – andermaal – de afname van de investeringen in nieuwbouw compenseren. De afschaffing van alle fiscale voordelen op federaal niveau creëert echter een zekere malaise bij de bevolking die steeds meer huiverig staat tegenover investeringen.

Hoewel de residentiële nieuwbouw de effecten van de financiële crisis van 2008 te verwerken kreeg, blijft de toestand van deze sector nog bevoorrecht in vergelijking met dezelfde activiteit in andere landen van Europa. De afschaffing van het verlaagde btw-tarief dreigt ons echter in een toestand te storten die vergelijkbaar is met die van enkele van onze burens.

De niet-residentiële bouw

Het moreel van de ondernemingen is sinds het tweede halfjaar van 2010 wat hersteld. Dat blijkt uit de mooie opflakking van de investeringen in 2011. Het effect van deze nieuwe investeringen zal in 2012 echter geen vervolg krijgen, gezien de ongunstige economische perspectieven.

Vandaar dat de vaart van de activiteiten in de niet-residentiële sector in 2012 allicht zal verminderen, ondanks de opklaring van 2011 en ondanks de globaal verbeterde toestand tegenover 2009 en 2010. In de industriële nieuwbouw wordt meer bepaald een nieuwe terugval verwacht.

Openbare werken

Gezien de naderende gemeenteraadsverkiezingen van 2012 en de zeer bedenkelijke staat van het wegennet zouden de investeringen van de lokale overheden een aanzienlijke groei moeten kennen, die in 2012 zeker voelbaar zal zijn. In de openbare werken zou de bouwsector in 2012 met ruim 3% moeten groeien ten opzichte van 2011, misschien zelfs met 5% voor wat de nieuwbouw in openbare werken aangaat.

Hoewel op die manier een zekere groei gegarandeerd wordt, blijft het echter moeilijk om deze nauwkeurig te becijferen gezien de onzekerheden met betrekking tot de impact van de budgettaire maatregelen die worden genomen om de openbare financiën te saneren.

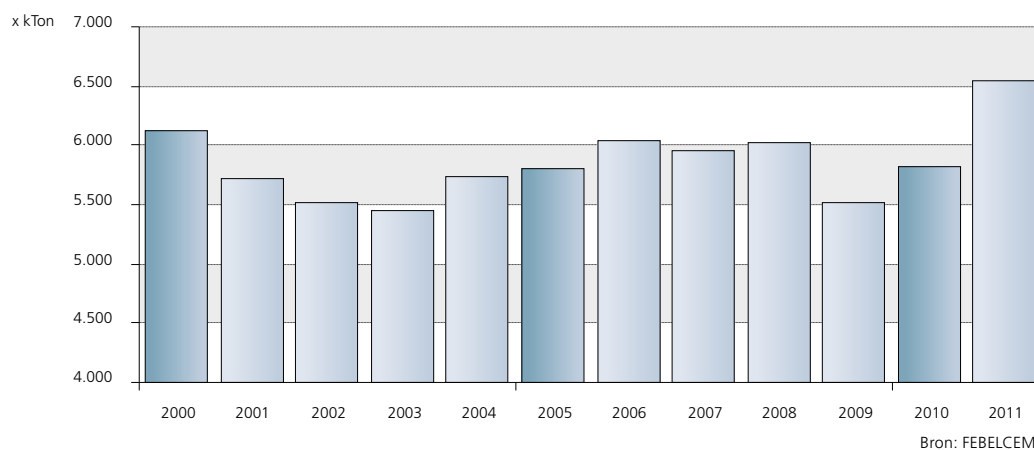
De indicatoren van de economische prestaties van de Belgische Cementnijverheid

HET VERBRUIK VAN GRIJS CEMENT IN BELGIË

Na de terugval met 8,4% in 2009 werd in 2010 een forse heropleving genoteerd voor het verbruik van grijs cement (+5,5%). In 2011 volgde de bevestiging van dit herstel, met een onverwachte en zelfs uitzonderlijke stijging met +12,5%.

Voor het eerst in de geschiedenis wordt in België meer dan 6.500.000 ton cement verbruikt (6.553.000 ton). Het oude record dateert al van het jaar 2000: het volume van 6.125.000 ton werd daarna niet meer geëvenaard.

Verdere vergelijking leert dat het volume dat in 2011 werd verbruikt, 13,1% hoger is dan het gemiddelde van het voorbije decennium (2000 à 2010), namelijk 5.793.000 ton.

De binnenlandse markt boekte vooruitgang door een uitgesproken bouwactiviteit met name dankzij de zeer gunstige klimatologische omstandigheden in januari, februari en december 2011. Alleen al deze drie maanden verklaren 72% van de groei in dit jaar, en dus een groot gedeelte van de uitzonderlijke groei (ongeveer +9%) van 2011. We herinneren eraan dat de maanden november en december 2010 zodanig koud waren dat heel wat bouwprojecten vertraging opliepen. De ondernemingen hebben dan gelukkig kunnen profiteren van het milde weer in januari en februari 2011 om de verloren tijd in te halen en koortsachtig voort te werken om te voldoen aan de bestellingen van hun klanten. Hetzelfde klimatologische fenomeen deed zich nogmaals voor in de eveneens extreem zachte decembermaand 2011.

Een terugblik en een vooruitblik (voor de middellange termijn)

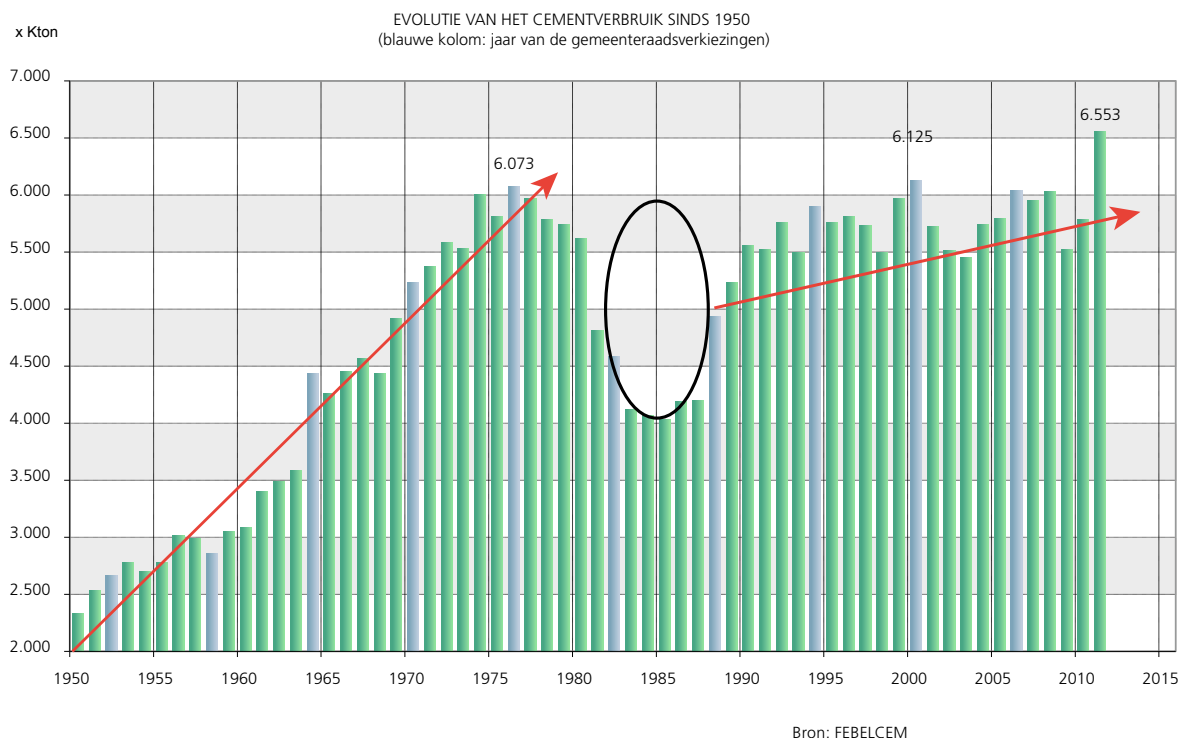
Na afloop van het uitzonderlijke jaar 2011 is het interessant om eens terug te kijken naar het verleden en naar de evolutie van het cementverbruik in België vanaf 1950 tot vandaag. De volgende grafiek toont drie duidelijk onderscheiden periodes:

- van 1950 tot 1976
- van 1977 tot 1989
- van 1990 tot 2011

De eerste periode kunnen we beschouwen als de "golden sixties", met hun spectaculaire jaarlijkse groeicijfers. We denken daarbij terug aan de periode na de oorlog, de jaren van de wederopbouw. We denken dan ook terug aan de jaren 60 en 70 toen massa's nieuwe woningen (ook de nu zo verguisde sociale woningbouw) werden opgetrokken, en aan het tijdperk van de ontwikkeling van het wegennet waarbij het doorgaand gewapend beton vanaf 1970 de voorkeur kreeg voor de aanleg van alle nieuwe snelwegen.

De tweede periode is die vanaf de oliecrisis van 1976. Ze bracht een spectaculaire instorting van het cementverbruik mee, tot 1985, waarna een even spectaculair herstel werd ingezet tot in 1989.

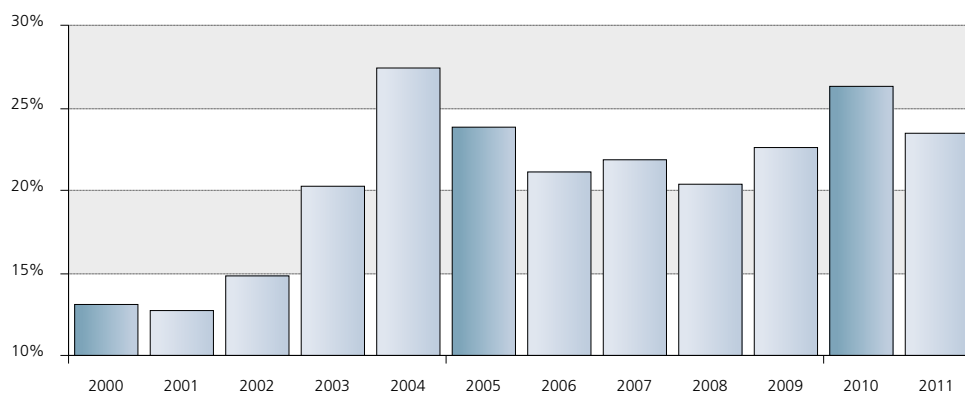
De derde periode ten slotte, vanaf 1990, kent een matigere maar wel continue groei. Deze periode wordt gekenmerkt door opflakkeringen op weg naar elk gemeenteraadsverkiezingsjaar, gevolgd door kleinere, minder drastische inzinkingen. Die globaal positieve trend willen we hier benadrukken. De jaren 2012 en 2013 zullen allicht gekenmerkt worden door een voorspelbare terugval na een uitzonderlijk jaar 2011 dat nauwelijks een winterdag kende en waar de activiteit dus over de volle 12 maanden kon blijven voortduren. Wij kunnen alleen maar hopen dat de bouw vooruitgang zal boeken en vooral dat het cementverbruik zal stijgen gezien de evidente perspectieven die verbonden zijn met de behoeften van duurzaam bouwen. Beton blijft in deze context, door zijn al meermaals aangehaalde intrinsieke kwaliteiten, het bouwmaterial bij uitstek. Beton reikt de ontwerpers van morgen alle antwoorden en oplossingen aan! En precies daarom mag de cementsector blijven geloven in een beloftevolle toekomst!

DE INVOER VAN GRIJS CEMENT IN BELGIË

In 2010 was de invoer spectaculair gestegen: het ingevoerde volume lag in 2010 zelfs 23% boven het ingevoerde volume van 2009: 1.532.000 ton tegenover 1.250.000 ton in 2009! Die toename van de invoer heeft zich in 2011 niet doorgezet. De cijfers geven aan dat het ingevoerde volume nagenoeg gelijk is gebleven aan dat van 2010, namelijk 1.534.000 ton. Het marktaandeel van de invoerders is dus niet gestegen.

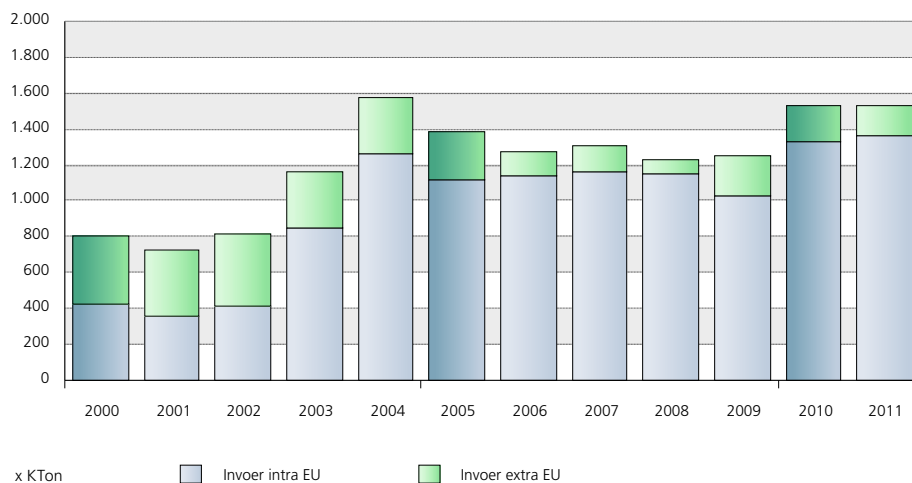
Aangezien het cementverbruik in België in 2011 spectaculair was, komt die toename dus vooral op het conto van de binnenlandse markt. In percentage van het totale volume van het cementverbruik is het aandeel van ingevoerd cement teruggezakt tot onder 25% (van 26,3% in 2010 naar 23,4%).

Bron: BNB / FEBELCEM

Ter vergelijking: voor het hele decennium 2000-2010 bedraagt het relatieve aandeel van ingevoerd cement 20,4%.

Wat de herkomst van de ingevoerde volumes aangaat: 90% komt van binnen de EU (met een ingevoerd volume van 1.363.000 ton in 2011), tegen 10% (of 171.000 ton) uit niet-EU-landen.

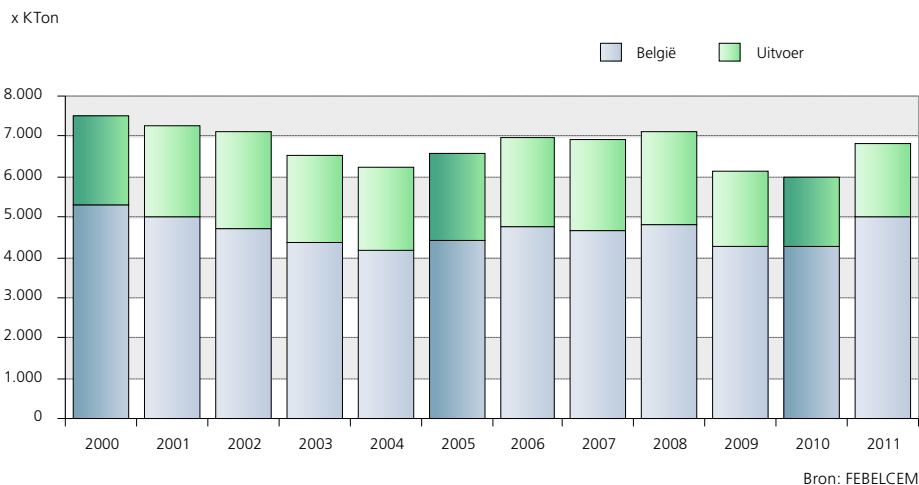
Bron: BNB / FEBELCEM

DE CEMENTLEVERINGEN VAN DE LEDEN

Het totaal van de leveringen van grijs cement door de leden van de Federatie van de Belgische Cementnijverheid bedraagt (in 2011) 6.844.000 ton. Dat is een stijging met 12,5% of 854.000 ton in vergelijking met het niveau van 2010.

Terwijl het totale volume van de leveringen van 2010 nog het laagste was van het hele decennium, knoopt het volume van 2011 weer aan bij de cijfers van de zeer goede jaren (de eerste jaren van 2000 en de periode van 2006 tot 2008). In vergelijking met het gemiddelde van de 10 voorbije jaren (namelijk 6.758.000 ton) doet 2011 net 1,3% beter. Het absolute record van de Belgische cementnijverheid (dat al dateert van 2000) blijft echter nog buiten bereik: het verschil is weliswaar niet zo heel groot, maar bedraagt toch nog 666.000 ton.

In 2011 bedraagt het aandeel van de binnenlandse leveringen 73% van de totale leveringen, tegen 71,6% in 2010.

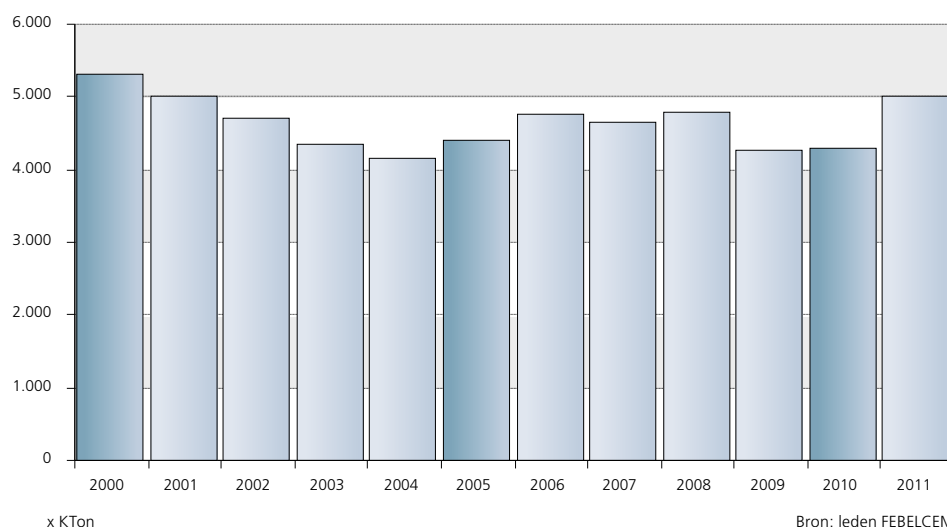
DE LEVERINGEN VAN ONZE LEDEN OP DE BELGISCHE MARKT

Eind december 2011 hadden onze leden in totaal 5.018.500 ton geleverd op de Belgische markt. Het betreft hier een spectaculaire stijging met +16,9%, of 724.000 ton meer dan het geleverde volume in 2010.

Dit is uitstekend nieuws, maar de cementnijverheid kan zich hier toch niet optimaal op verheugen. Deze spectaculaire stijging zal in 2012 immers vermoedelijk geen vervolg krijgen. En gezien de spanningen op de markt blijven de grondstofprijzen zeer laag.

De volgende grafiek toont dat het bereikte volume van 2011 toch nog altijd 302.000 ton (of 5,7%) lager ligt dan het afgeleverde recordniveau van 2000.

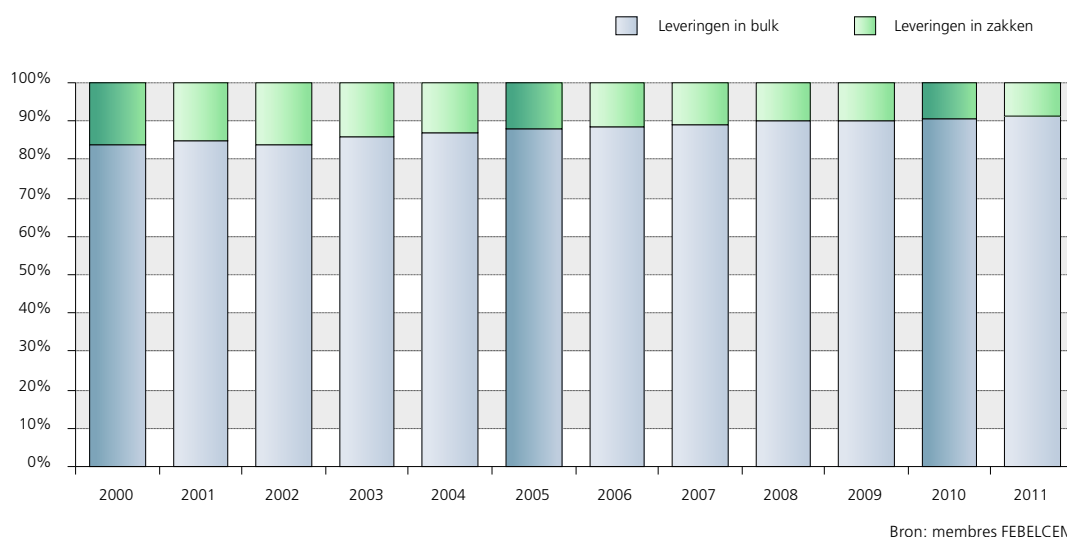

DE LEVERINGEN VAN ONZE LEDEN VOLGENS VERPAKKINGSWIJZE

In vergelijking met 2010 is de in bulk geleverde tonnage met 18% toegenomen; de leveringen in zakken zijn met 4% gestegen.

Voor onze leden en op de Belgische markt blijft de symbolische drempel van minder dan 10% cementleveringen in zakken (8,5% om precies te zijn) tegen meer dan 90% cementleveringen in bulk (exact 91,5%) in 2011 grofweg gelijkwaardig aan die van 2010.

DE LEVERINGEN VAN ONZE LEDEN VOLGENS KOPERCATEGORIE

De sector van het stortklaar beton is zonder enige twijfel de belangrijkste cementverbruiker voor de leden van FEBELCEM. Deze sector absorbeert 54% van de binnenlandse leveringen (tegen 53% in 2010). Concreet heeft de sector zijn verbruikte tonnage met 18,7% verhoogd tegenover het jaar ervoor, tot 2.728.000 ton.

De sector van de geprefabriceerde betonproducten en vezelcementproducten ziet van zijn

kant een toename met 14,6% tegenover het volume van 2010. In 2011 bedraagt het geleverde volume 1.246.000 ton. Het relatieve aandeel van deze sector bedraagt 25% van de leveringen van de leden, of hetzelfde percentage als vorig jaar.

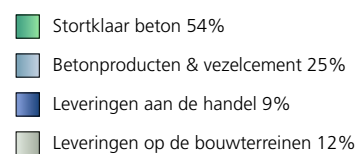
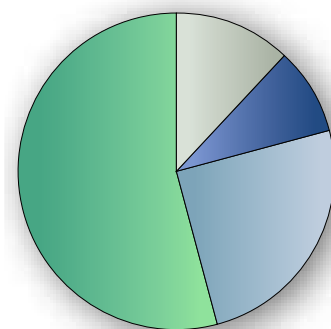
De leveringen op de bouwterreinen lopen op tot 392.000 ton: dit niveau ligt 28% hoger dan in 2010. Het relatieve aandeel van deze leveringen in de totale binnenlandse leveringen stijgt naar 12% (tegen 9% in 2010).

De handel ten slotte daalt van 13% in 2010 naar 9% in 2011. Toch is er hier een stijging met 9,7% voor de geleverde hoeveelheden, tot een totaal van 462.000 ton in 2011.

DE INVESTERINGEN IN DE CEMENTINDUSTRIE

In 2011 hebben de leden van FEBELCEM ongeveer 30,2 miljoen euro geïnvesteerd. Dat bedrag is duidelijk minder (-28%) dan dat van 2010, en overigens 19,5% lager dan het gemiddelde van de voorbije vijf jaar.

93% van de bedragen die in 2011 werden geïnvesteerd, zijn bestemd voor investeringen in nieuwe of verouderde machines, installaties en wagens. 7% ging naar de constructie van gebouwen of herstellingswerken. Merk op dat ongeveer 4,4% van de totale investeringen bestemd waren voor milieubescherming.

Bron: FEBELCEM

Foto: Diatheek CBR

Een industrie met oog voor het leefmilieu

De cementindustrie is een onmisbare speler in het Belgische economische landschap. Deze nadrukkelijke aanwezigheid brengt ook belangrijke verantwoordelijkheden mee op het vlak van milieu. De sector gaat deze geenszins uit de weg en beschouwt duurzame ontwikkeling als een topprioriteit. Het volgende hoofdstuk brengt verslag uit van de grote milieudossiers die verbonden zijn met de cementsector.

Efficiënte benutting van materie en van energie

De cementindustrie speelt een belangrijke rol en is een voortrekker in de recuperatie en de opwerking van secundaire materialen en vervangingsbrandstof.

In 2011 kwam 51,18% of meer dan de helft van de energie die in de cementovens wordt gebruikt, van afval en vervangingsbrandstof. Dit percentage – het hoogste van de voorbije 5 jaar – toont aan hoeveel aandacht de sector wel schenkt aan zuinigheid met fossiele brandstoffen en aan beperking van de uitstoot van broeikasgassen.

Thermische substitutiegraad op het niveau van de klinkerovens

(indicator van energieopwerking)

2006	2007	2008	2009	2010	2011
47,2 %	44,1 %	42,5 %	50,8 %	47,3 %	51,2 %

Wat de opwerking van secundaire grondstoffen aangaat, maakt de cementindustrie ter vervanging van klinker in cement vooral gebruik van hoogovenslakken en van vliegassen van elektrische centrales. De gegevens van 2011, namelijk 33,1%, zijn een zeer lichte verbetering tegenover 2010, toen voor deze indicator al een nieuw record werd gevestigd.

Graad van klinkertoevoeging in het in België geproduceerde cement

(indicator van materiaalopwerking)

2006	2007	2008	2009	2010	2011
69,3 %	70,7 %	68,3 %	71,0 %	67,0 %	66,9 %

© Diatheek CBR

De preventie van verpakkingen

De leden van FEBELCEM onderhouden geregelde contacten met producenten van verpakkingen om oplossingen te zoeken voor verdere vermindering van het specifieke verpakkingsgewicht. De cijfers bewijzen dat dit engagement loont. De technische limieten zijn intussen bereikt, maar het "Verpakkingspreventieplan" dat in 1998 werd gelanceerd, heeft zijn doel zeker niet gemist.

De volgende tabel toont hoe het specifieke gewicht van de zak van 25 kilo – dankzij de samenwerking tussen de verpakkingsproducenten en de cementbedrijven – met ongeveer 400 gram/ton kon worden verminderd sinds het referentiejaar 1999. Die vermindering is minder uitgesproken voor de zak van 50 kilo, maar dat heeft geen fundamenteel belang omdat de leveringen in zakken van 50 kilo vandaag nog slechts een zeer klein percentage uitmaken van de zakleveringen door de leden (2% in 2010 tegen tien jaar geleden nog ruim 95%).

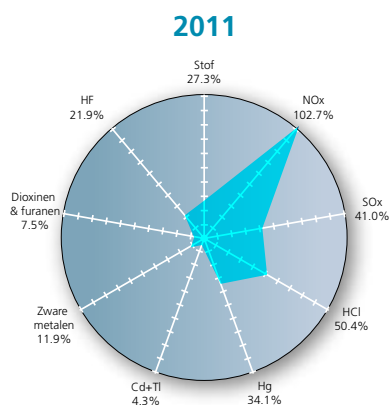
	1999	2006	2009	2010	2011
Zak van 25 kg	4,032	3,702	3,878	3,818	3,62
Zak van 50 kg	3,089	2,786	2,921	3,033	2,86

in kg / T

Bron: Plan voor Verpakkingspreventie

De uitstoot in de atmosfeer

Met het oog op de grafische weergave werden de emissielimietwaarden (ELW's, uitgedrukt in concentratie van verontreinigende stoffen in de rook, en toepasbaar op de dagelijkse emissiegemiddelden) als limietwaarden op jaarbasis gebruikt. In de praktijk vereist de vergelijking van de emissiewaarden met de ELW's dat rekening wordt gehouden met de betrouwbaarheidsintervallen voor metingen (conform de wetgeving op de verbrandings- en meeverbrandingsinstallaties voor gevaarlijk afval), wat niet het geval is voor de hier gerapporteerde waarden. Deze grafieken moeten dan ook worden begrepen als een indicator van de gewogen jaarlijkse emissieniveaus van de sector tegenover de dagelijkse emissielimietwaarden. De jaarlijkse emissielimietwaarden, zoals hier gedefinieerd, zijn dus louter indicatief. Deze voorstelling impliceert dat de resultaten ook afhangen van de (neerwaartse) evolutie van de emissielimietwaarden.

In vergelijking met vorig jaar valt een toename van de NOx-uitstoot op. Het blijkt dat één van de vier uitgevoerde officiële metingen half november 2011 heeft plaatsgevonden, uitgerekend in de periode waarin de verbranding van banden in één van de cementovens gedurende vijftien dagen werd stopgezet. Dit veroorzaakte een ontregeling van de vlam (verstoring van het thermische evenwicht op het niveau van de oven), en verhoogde daardoor de uitstoot van NOx. Dit probleem werd zeer snel opgelost, maar had niettemin een negatief effect op het jaargemiddelde.

Het sectorakkoord

De sector heeft zich sinds 2004 met het Waals Gewest geëngageerd in een sectorakkoord dat de verbetering van de energie-efficiëntie en de vermindering van de CO₂-uitstoot nastreeft.

De sector heeft zichzelf de volgende doelstellingen opgelegd:

de eigen energie-efficiëntie (gemeten met de EEI-index) met 8,3% verbeteren vanaf 1999 tot 2012;

de eigen uitstoot van broeikasgassen (energie-CO₂, gemeten met de energie-IGES) met 9,5% verbeteren vanaf 1999 tot 2012.

De prestaties in 2010 werden geregistreerd door de ondernemingen die het sectorakkoord hebben ondertekend. Ze tonen aan dat de cementsector op de goede weg is om zijn doelstellingen tegen 2010 te realiseren:

	1999	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EEI	100 %	95.1 %	96.1 %	94.5 %	94.5 %	97.4 %	90.7 %	92,05 %
Energie-IGES	100 %	88.9 %	89.6 %	88.6 %	88.0 %	87.9 %	78.2 %	82,7 %

Om zijn prestatieniveau te bepalen heeft de sector bijzondere aandacht besteed aan de productiviteit van de ovens, de oplossing van technische problemen en de aanwending van verbeteringsmaatregelen. Er zal ook bijzondere aandacht moeten gaan naar de realisatie van investeringen met het oog op de vermindering van de luchtvervuiling (stof, NO_x, SO_x, ...).

De cementsector is in 2011 blijven meewerken aan de voorbereiding van nieuwe sectorakkoorden van de tweede generatie. Er werd met de overheden druk onderhandeld over de berekeningsmethode voor alle voorgestelde indexen (EEI en energie-IGES, een index voor de aanwending van hernieuwbare energie en een index op de externe perimeter van de installaties). Momenteel is voorzien dat de indexen EEI en energie-IGES aan een dwingende doelstelling (resultaatsverplichting) gekoppeld blijven, terwijl de voorgestelde nieuwe indexen veeleer het voorwerp zouden zijn van een middelenverbintenis, namelijk een engagement vanuit de industrie om hun deugdelijkheid te evalueren.

De sector hoopt dat de autoriteiten snel een oplossing aanreiken voor recente onzekerheden, meer bepaald met betrekking tot de compensaties voor het vrijwillige akkoord.

De afvalbelasting in het Vlaams Gewest

Het Vlaams Gewest heeft op 23 december 2011 het Decreet betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen goedgekeurd.

Het decreet voorziet in een belasting van 7 €/ton voor de meeverbranding van afval en definieert criteria voor de opwerking van specifieke stoffen om niet-gevaarlijk afval te kunnen belasten tegen 0 €/ton.

De cementsector heeft lange tijd gepleit voor een formeel onderscheid tussen de opwerking van materialen en de opwerking van energie. De sector is dan ook verheugd dat dergelijke criteria duurzaam konden worden opgenomen in de Vlaamse wetgeving.

Het feit dat rekening wordt gehouden met deze criteria, is een niet te verwaarlozen vooruitgang. Toch betreurt de sector de grijze zones die blijven voortbestaan in de verwerking van bepaalde afvalstromen. De sector roept het Vlaams Gewest op om zich in dit verband niet-discriminerend op te stellen tegenover deze stromen of de vergunningen om verschillende productiesites te exploiteren.

De afvalbelasting in het Waals Gewest

Door de goedkeuring van het decreet over de begroting voor 2012 heeft het Waals Gewest ervoor gekozen de belasting op de meeverbranding van gevaarlijk afval met 35% te verhogen. Deze belasting stijgt dus van 5 €/ton naar 6,75 €/ton.

Sommige ondernemingen zijn echter nog altijd partner van het Waals Gewest in het kader van het 'Charte de gestion durable des déchets' (charter voor duurzaam afvalbeheer), waardoor ze vrijstelling genieten van deze belasting. De sector is meer dan ooit overtuigd van de noodzaak en het nut – voor beide partijen – van dit mechanisme voor prestaties in het algemeen belang. Naast het gewaarborgde milieuvoordeel van opwerking van afval in cementbedrijven biedt het charter (en het daarin voorgestelde mechanisme) het Waals Gewest immers ook een prioritaire afvalverwerkingscapaciteit tegen concurrerende voorwaarden.

© Foto J. Van Hevel

De deelnemende ondernemingen hebben vele partnerships ontwikkeld om tegemoet te komen aan de verwachtingen van het Waals Gewest en aan de verschillende verplichtingen van het charter. De sector pleit voor het blijvend karakter hiervan.

Emission trading / vermindering van broeikasgassen

In het raam van de quotatoewijzing kreeg klinker voor de productie van grijs cement een benchmark van 766 kg CO₂/T; klinker voor de productie van wit cement kreeg een benchmark van 987 kg CO₂/T.

Het voorbije jaar heeft de cementsector in het raam van de nationale uitvoeringsmaatregelen volop meegewerkt aan de gegevensverzameling voor quotatoewijzing. De sector hoopt dat de ondernemingen bij de CO₂-quotatoewijzing voor 2013 niet worden gestraft voor de vertraging die verscheidene Lidstaten oplopen in het overmaken van deze gegevens aan de Europese Commissie.

In 2011 is de Europese Commissie gestart met de werkzaamheden tot evaluatie van het risico op koolstoflekken bij ondernemingen als gevolg van de verhoging van de elektriciteitsprijzen die verbonden is met de toepassing van de Emission Tradingrichtlijn. De cementsector is in het algemeen voorstander van steunmaatregelen voor ondernemingen die bij een doorrekening van de meerkosten van het tradingsstelsel in hun productprijzen allicht een significant marktaandeelverlies zouden boeken.

Industriële uitstoot - IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control)

De sector heeft ook in 2011 de uitstoot van specifieke vervuulende stoffen in de context van cementactiviteiten bestudeerd. De diverse partijen die bij dit onderzoek betrokken

zijn, moeten binnenkort een oordeel vellen over de relevantie van het uitvaardigen van emissielimietwaarden voor die stoffen. De cementsector en het Waals Gewest hebben een beroep gedaan op de polytechnische faculteit van de universiteit van Mons (Bergen) voor de modellering van de verspreiding van die afvalstoffen in de atmosfeer.

Met de eerste modellen die werden gerealiseerd, werd aangetoond dat de meeste bestudeerde stoffen niet in significante hoeveelheden aanwezig zijn op de cementproductiesites. Als aanvulling op de verspreiding in de atmosfeer zal voor bepaalde stoffen een bijzondere modelvorming nodig zijn (berekening van deeltjesverspreiding) om gepast te oordelen over hun relevantie in de context van de cementactiviteiten. De modelvorming die de universiteit van Mons recent heeft verfijnd, vraagt rekening te houden met een reeks hypothesen (meestal pessimistische, versterkende scenario's) die de sector absoluut zal moeten meenemen om elk later gezondheidsrisico te vermijden.

Eind 2011 heeft de sector kennis genomen van het ontwerp van transpositie tot Waals recht van de Richtlijn op industriële uitstoot. De cementindustrie heeft zeer aandachtig toegezien op de wijzigingen die werden aangebracht door het Verbrandings- en meeverbrandingsbesluit en die specifiek voor haar gelden.

Wat de goedkeuring van besluiten over de beste beschikbare technieken betreft, verwacht de sector van Europa en van zijn experts dat de resultaten van de recente herziening van de "Cement BREF" worden gerespecteerd, ook de mogelijke afwijkingen die in dat document worden gespecificeerd (nvdr: BREF = Best available techniques reference document / Referentiedocument over de beste beschikbare technieken)

Groene certificaten

De cementindustrie blijft uiterst alert voor maatregelen die haar energiefactuur beïnvloeden. De groene certificaten en de federale bijdrage waren dit jaar het voorwerp van vele debatten tussen de autoriteiten en de industriële sectoren met intensief energiegebruik.

Wat de groene certificaten aangaat, hebben deze sectoren geijverd voor het behoud van mogelijkheden tot verlichting van de meerkosten voor ondernemingen die een sectorakkoord hebben ondertekend. Het Waals Gewest heeft de beschikbare enveloppe voor vrijstellingen verkleind. De diverse drempels en het voorziene vrijstellingspercentage moesten worden herzien voor de diverse soorten industriële verbruikers. Het Waals Gewest heeft meer bepaald aanvaard om de kleinste verbruikers te laten genieten van maatregelen tot verlichting van de "Groene Certificaat"-meerkosten.

Wat de federale bijdrage aangaat, vraagt de cementindustrie dat de federale overheid alles in het werk zou stellen om de vastgestelde anomalie in de plafonnering van de federale bijdrage te corrigeren. Vandaag bepaalt het systeem dat ondernemingen die minder dan 250.000 MWh verbruiken, de federale bijdragen voor elke verbruiksschijf moeten betalen, terwijl de federale bijdrage voor ondernemingen die deze drempel overschrijden (al is het met slechts 1 MWh), begrensd is tot € 250.000. De energie-intensieve sectoren pleiten voor een plafonnering die rechtstreeks wordt omgezet op basis van een maximumbedrag aan te betalen federale bijdrage.

Het departement Promotie, Onderzoek & Ontwikkeling: enkele markante feiten in 2011

De activiteiten van het departement zijn al enkele jaren toegespitst op de kwaliteitsbevordering, en meer bepaald:

- *de kwaliteit van de materialen en producten, onder andere door de promotie van het BENOR-label,*
- *de kwaliteit van de uitvoering, bijvoorbeeld met behulp van technische assistentie of medewerking aan cursussen en opleidingen,*
- *de kwaliteit van het afgewerkte product, met publicaties over voorbeeldprojecten, contacten...*

Merk op dat dit hoofdstuk zich beperkt tot de meest markante activiteiten van het departement. Het dagelijkse werk – zoals de bezoeken aan bouwterreinen, de technische bijstand, de cursussen in scholen en aan universiteiten, of alle werk dat in de vele “werkgroepen” wordt verzet – is in dit verslag dus niet eens opgenomen. Deze elementen zijn nochtans beschikbaar. Ze werden geregeld gepubliceerd in de newsletter van FEBELCEM. Deze informatietool staat ter beschikking van onze lezers. Hiervoor volstaat een eenvoudige vraag aan het secretariaat via het volgende e-mailadres: m.scherps@febelcem.be.

De publicaties van FEBELCEM

Het Dossier Cement van FEBELCEM werd in 2011 verder verrijkt met vier nieuwe bulletins. We presenteren ze hier in chronologische volgorde.

Binnenvloeren in gepolijst beton voor residentiële gebouwen

Met de moderne nieuwbouwwoning en de trendy gerenoveerde loft als voorbeelden, deed de gepolijste betonvloer de jongste jaren massaal zijn intrede in privéwoningen. Hoewel zulke vloeren verwant zijn met de grootschalige bedrijfsvloeren, onderscheiden beide vloeren zich duidelijk van elkaar in technologie en uitvoeringsdetails. De eisen inzake esthetische afwerking en mechanische belasting zijn immers totaal verschillend.

Dit bulletin benadrukt de bijzondere kenmerken, specifieke technische aanbevelingen en aandachtspunten voor dit soort vloeren. Het richt zich daarom niet alleen tot de aannemer maar ook tot de architect die dit type vloer wil voorschrijven, en tot de particulier die zijn vloer in gepolijst beton op een correcte manier wil onderhouden.

Een thermisch actief gebouw – Architectenkantoor als pilootproject voor integraal duurzaam bouwen

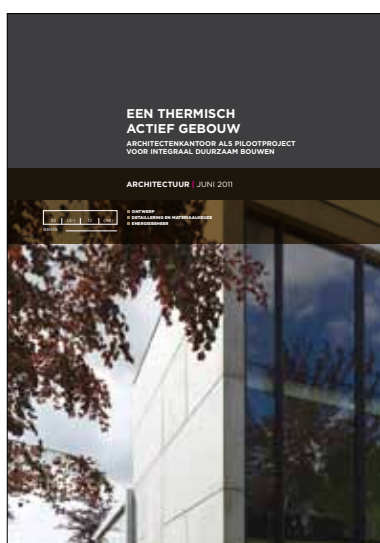
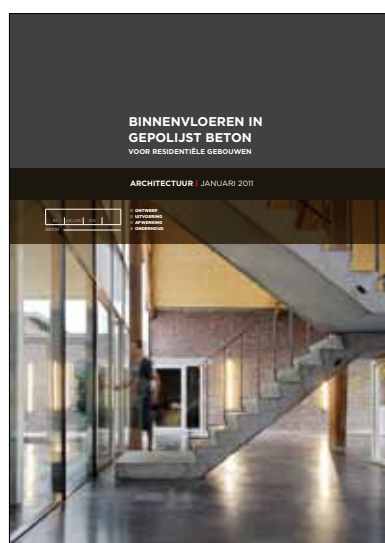
Voor de uitbreiding van zijn kantoren realiseerde het team van “goedefroo+goedefroo architecten” een compact en functioneel gebouw dat zelf in zijn energiebehoefte voorziet en dat kan bogen op een negatieve CO₂-uitstoot (-2400 kg/jaar). De architecten kenden aan elk bouwonderdeel een “specifieke energetische opdracht” toe. De betonnen vloerplaten functioneren als radiatoren, de muren worden luchtkanalen, de enkele verlaagde plafonds staan in voor een uitgebalanceerde akoestiek, een rationeel grondplan leidt tot kortere leidingen, ...

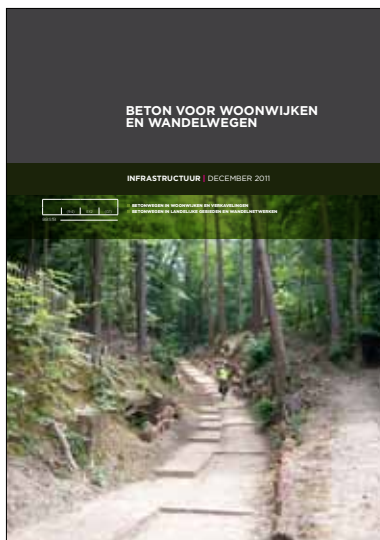
De uitbreiding staat hierdoor in fel contrast met de eerste bouwphase uit 1998. De architecten willen hiermee bewijzen dat de verschillende bouwopties bijdragen tot de realisatie van een duurzaam en thermisch actief gebouw. De gedetailleerde beschrijving vormt het voorwerp van dit zeer interessante bulletin van het Dossier Cement.

Rotondes in beton

Net zoals in vele andere landen van Europa wordt het verkeer op de Belgische kruispunten steeds vaker geregeld door voorrangrotondes. Die zijn veiliger en zorgen voor een vlottere verkeersdoorstroming. Zwaar en druk verkeer is bijzonder belastend voor de verhardingen, door de belasting die voortvloeit uit de middelpuntvliedende kracht én door de overbelasting vanwege de buitenwielen door de zijdelingse overhelling van de voertuigen. De gevolgen van die belastingen zijn: spoorvorming in de asfaltverharding, verschuiving van de bovenlaag, loskomen van de granulaten aan het oppervlak, ...

Op basis van deze vaststellingen is de keuze voor een verharding in beton volledig gegrond. De bouw van rotondes kan worden overwogen in betonplaten of in doorgaand gewapend beton. Dit bulletin geeft de bijzonderheden in het ontwerp en de uitvoering van een rotonde in beton en in het bijzonder in doorgaand gewapend beton.

Beton voor woonwijken en wandelwegen

Beton kan worden aangewend in de meest diverse vormen en beantwoordt daarmee in alle omstandigheden aan zeer specifieke behoeften, zowel voor het wegennet in de woonwijken en verkavelingen (parkeerplaatsen, fiets- en voetgangerspaden, rijwegen, ...) als voor het wegennet in landelijk gebied en wandelnetwerken (wegen in walsbeton, uitgewassen gekleurd beton, drainerend of waterdoorlatend beton...).

Zowel prefab betonproducten als ter plaatse gegoten beton bieden nagenoeg onbeperkte integratiemogelijkheden en leveren een reële verbetering en esthetische opwaardering voor onze leefomgeving.

De voorbeelden die in dit nieuwe bulletin worden beschreven, zijn geïllustreerd met plannen en schema's zodat de vakmensen zich een nauwkeurig idee kunnen vormen van de reële voordelen van betonoplossingen. We citeren er slechts enkele:

- grote duurzaamheid van het wegdek, en dus nauwelijks noemenswaardige onderhoudskosten;
- de mogelijkheid om lasten uniform te verdelen, wat het gebruik van dure funderingen overbodig maakt bij weinig verkeer;
- de totale afwezigheid van vervorming (door boomwortels, spoorvorming, ...);
- de ongevoeligheid voor de inwerking van vorst-dooicycli (uitzetting van de ondergrond) dankzij de stijfheid van betonplaten.

Conferenties

Studiedag KVIV "Duurzame wegdekken"

FEBELCEM nam deel aan twee studiedagen (op 1 en op 8 februari 2011, respectievelijk in Sterrebeek en in Gent) van de Koninklijke Vlaamse IngenieursVereniging rond het thema van de duurzame wegdekken. De bijdragen van FEBELCEM waren meer bepaald gericht op de betonwegen.

Informatieavonden voor de architecten

FEBELCEM organiseerde op 3 februari in Libramont een informatieavond voor de AAPL (Association des Architectes de la Province du Luxembourg).

Er werden drie thema's behandeld:

- Gepolijste betonvloeren / Industriële vloeren – Residentiële vloeren;
- Beton en duurzaam bouwen;
- Zichtbeton is teamwork.

De zowat twintig ingeschreven architecten toonden veel belangstelling voor deze uiteenzettingen. De avond eindigde met een lunch in een gezellige sfeer.

Op 16 juni organiseerde FEBELCEM ook een informatieavond voor de AABW (Association des Architectes du Brabant Wallon). Deze avond vond plaats in Waver en behandelde diverse thema's: gepolijste betonvloeren in residentiële gebouwen, zichtbeton, beton en duurzaam bouwen, en het typebestek voor Waalse gebouwen.

Meer dan twintig architecten hebben met veel belangstelling deelgenomen aan deze avond.

Studienamiddag bij het CIVA: "Beton en duurzaam bouwen"

FEBELCEM, BBG (Belgische Betongroepering), FEDBETON en FEBE organiseerden op 13 september 2011 in Brussel een studienamiddag in het CIVA (Centre International pour la Ville, l'Architecture et le paysage) met als thema "Beton en duurzaam bouwen".

Dit evenement werd bijgewoond door een zeventigtal deelnemers.

Tijdens deze studienamiddag werd de problematiek van duurzaam bouwen in al haar aspecten bekeken. Architecten, aannemers en specialisten van duurzame ontwikkeling konden getuigen over hun ervaringen. Na een eerste theoretische gedeelte werd het duurzaam bouwen verder toegelicht aan de hand van bestaande realisaties.

Sprekers zoals prof. André De Herde van de UCL herinnerden eraan dat de grijze energie van beton zeer zwak is in verhouding tot die van andere bouwmaterialen.

Na een receptie eindigde de studienamiddag met een bezoek aan de opmerkelijke tentoonstelling "Brussel, een sterk staaltje van engineering" waar duidelijk bleek hoe beton een doorslaggevende rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van de stad Brussel.

Studienamiddag "Beton in de wegenbouw" - Gent

Op 13 oktober 2011 organiseerde FEBELCEM een studienamiddag rond het thema van beton in de wegenbouw. Er waren 110 deelnemers voor deze namiddag die plaatsvond in congrescentrum Het Pand in Gent.

Martine De Regge, schepen van openbare werken van de stad Gent, presenteerde in haar inleiding enkele projecten voor stedelijke ontwikkeling waarbij beton een voorkeursplaats inneemt. Hierna volgden kwaliteitsvolle bijdragen van sprekers als de heren Romain Buys (aannemer) en Peter De Backer (afdelingshoofd Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen) die bijzonder gewaardeerd werden. De eerste had het over onderhoud en renovatietechnieken voor wegdekken in beton, terwijl de tweede de nadruk legde op het fundamentele nut van een goede samenwerking tussen de diverse partijen die betrokken zijn bij de wegensector.

Studienamiddag "Betonnen wegbekledingen - een economische en kwaliteitsvolle oplossing" - Obaix

FEBELCEM organiseerde op 29 november in Obaix (Pont-à-Celles) een studiedag die gewijd was aan betontoepassingen voor de wegenbouw. Deze studiedag lokte niet minder dan 229 deelnemers die zich hier konden informeren over o.a. het ontwerp van rotondes in doorgaand gewapend beton (uiteenzetting door wijlen dhr. Sébastien Lebrun, hoofdingenieur van de Direction des Routes de Mons - SPW).

De andere uiteenzettingen behandelden de innovaties op het vlak van betonbestrating, vorst- en strooizoutbestendigheid van betonnen wegdekken, de herwaardering van een gemeentelijk wegennet met een overlay in beton in Crupet, alsook voorbeelden van de goede landschappelijke integratie van betonnen wegdekken. De besluitvorming werd verzorgd door dhr. Philippe Colson, adjunct-kabinetschef van de Waalse minister van Openbare Werken. De dag werd afgesloten in een hartelijke sfeer met uitgebreide mogelijkheden tot netwerking.

BOZAR Architecture

FEBELCEM is hoofdsponsor van de jaarlijkse architectuurconferentie in samenwerking met het magazine A+ en het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel. Dit jaar werd de Zwitserse architect Andrea Deplazes uitgenodigd als hoofdspreker. Hij gaf uitleg bij enkele van zijn realisaties, zoals een woning in Fläsch en een kantoorgebouw in Landquart, waar beton een erg intelligente toepassing kreeg. De conferentie vond plaats op 5 december. Het succes was enorm te noemen, met een aandachtig publiek van niet minder dan 1.000 architecten en architectuurstudenten.

Vlak voor de conferentie was er een briefing voor de Concrete Design Competition geprogrammeerd. Ongeveer 150 studenten waren hierbij aanwezig.
(Zie verder) www.concretedesigncompetition.com

Belangrijke gebeurtenissen

Beurs voor mandatarissen

Op 10 en 11 februari 2011 vond in Marche-en-Famenne (WEX) de 6^e uitgave plaats van het 'Salon des mandataires'. FEBELCEM was zoals elk jaar aanwezig met een stand naast die van FEBE. Tijdens deze beurs konden beide zusterfederaties opnieuw interessante contacten leggen. We onthouden ook de ernstige inspanningen van de federatie van de betonindustrie: de FEBE-stand – "village du béton" gedoopt – toonde een mooie kijk op de veelheid van producten in prefab beton die de betonsector kan leveren: blokken, trappen, buizen, straatstenen, structurelementen, ...

Batibouw 2011

Batibouw was een belangrijk evenement voor infobeton.be (waarvan FEBELCEM een pijler is). Deze beurs sloot bijzonder goed aan bij het concept van het passiefhuis, een thema dat een talrijk en goed geïnformeerd publiek naar onze stand lokte. Modellen op ware grootte presenteerden oplossingen met passiefmuren in beton en wekten veel belangstelling.

Kers op de taart: met de receptie, georganiseerd op de eerste vrijdagavond van Batibouw konden infobeton.be en onze leden op een waardige manier onze minister van Financiën, dhr. Didier Reynders, verwelkomen. Een mooi en gewaardeerd succes!

AV van CEMBUREAU – de Europese cementfederatie

In juni 2011 stond voor FEBELCEM ook een bijzondere activiteit op de agenda: onze federatie was belast met de organisatie en ontvangst, van 6 tot en met 8 juni 2011 in Brussel, van de Algemene Vergadering van CEMBUREAU. Bijna 200 beleidsmakers uit Europa en daarbuiten vonden elkaar voor vruchtbare gedachtewisselingen in het hart van de Europese hoofdstad. Uiteraard konden ze daar ook kennismaken met enkele rijkdommen van ons erfgoed en van onze levenskunst.

© Diatheek FEBELCEM

De internationale congressen

FEBELCEM nam van 9 tot 11 mei 2011 deel aan een internationaal seminarie over wegen in beton, een organisatie van de AIPCR (World Road Association). De ontmoeting vond plaats in Buenos Aires en werd bijgewoond door bijna 150 mensen. Er werden vele interessante voordrachten gehouden en er stond een bezoek aan een bouwproject op de luchthaven van Buenos Aires op het programma. FEBELCEM nam ook deel aan een bijeenkomst van de werkgroep 'betonwegen' van de AIPCR.

FEBELCEM nam op 2 en 3 augustus 2011 deel aan een congres over betonwegen dat in Sydney werd georganiseerd door de Australian Society for Concrete Pavements. Het congres werd bijgewoond door een honderdtal mensen, vooral aannemers en leveranciers. Tot slot was FEBELCEM aanwezig op het World Road Congress in Mexico, van 26 tot 30 september 2011. FEBELCEM verzorgde er een voordracht "Reduction of construction time and cost" waarin diverse aspecten met betrekking tot betonnen wegdekken aan bod kwamen.

Internationale wedstrijd voor architectuur

De 5^e editie van de International Concrete Design Competition (CDC5) voert 'energie' als thema. Goed om weten is dat de term 'design' hier moet worden begrepen in zijn betekenis van 'conceptie'. De wedstrijd is een initiatief van 5 landen: D, B, IRL, NL en TK. De Nederlandse Cementindustrie treedt deze keer op als coördinator.

Betonic@

Einde maart 2011 werd de tweede fase van het project Betonic@ afgerond. Op de website www.betonica.be vindt u presentatiemodules van cursussen over veiligheid, het voorschrijven van beton en een algemene presentatie van de vele facetten van de BBG. Verder zijn er ook films over speciale betontypes, de voorstelling van de Concrete Day 2010 en van het Concrete Innovation Forum.

Elke maand wordt een "webinar" (onlinepresentatie, nvdr) georganiseerd dat live of op een later tijdstip kan worden gevolgd. Het volledige programma van deze presentaties is beschikbaar op de betonica-website. Verder krijgt u toegang tot digitale publicaties van werken over beton. Aarzel niet om eens te surfen naar deze website die overloopt van alle mogelijke informatie over de wereld van cement en beton.

Communicatie

Het communicatieteam van FEBELCEM is in 2011 blijven werken om het imago van het product 'beton' te verbeteren, om het industriële cementproces te verdedigen en de prestaties van onze communicatie-instrumenten op te voeren.

Cement en beton online

Internet is onmisbaar geworden voor de moderne onderneming. In crisistijd biedt dit medium de beste kosten/contacten-verhouding in functie van de totale doelgroep van een sector... De cement- en betonsector is zich daar terdege van bewust. Na een korte adempauze werd er alles aan gedaan om de IT-tools opnieuw te dynamiseren.

De website www.infobeton.be verzorgt de promotie van beton in al zijn vormen. Via geregelde updates en de verspreiding van de "newsletter infobeton", en via een jaarlijkse wedstrijd ter gelegenheid van Batibouw, verstrekt deze site het grote publiek informatie over alles wat te maken heeft met beton.

Ondanks die inspanningen moeten we helaas vaststellen dat het gemiddelde aantal bezoekers daalt. In 2010 telden we nog 9.800 bezoekers per maand; in 2011 is dit aantal bezoekers teruggezakt tot 4.000!

Deze afname moet echter gerelativeerd worden. Ze is deels te verklaren door de opkomst van nieuwe IT-tools die de statistieken misleiden. Specialisten zijn het er over eens dat alle websites in de voorbije twee jaar – de ene wat meer dan de andere – getroffen werden door een algemene afname van hun bezoekcijfers (bron: de firma's Osiatis en Perceval). De uitleg

is erg eenvoudig: met de nieuwe iPhone, iPad, SmartPhone en alle zogeheten “intelligente” draagbare apparatuur kan men alle websites online raadplegen. Al dat nieuwsoortig surfgedrag wordt echter verrekend op het adres van hun centrale servers. Een ingrijpende wijziging in de spelregels voor het statistische plaatje... en een fenomeen om terdege rekening mee te houden, temeer omdat de Belgen blijkbaar massaal vallen voor dit soort hardware. De verkoop van smartphones is in 2010 immers haast verdubbeld, tot 627.000 verkochte eenheden (bron: marktstudiebureau GfK Retail & Technology). En in 2011 rekt die sector op een verkoop van meer dan 1.200.000 exemplaren van dit apparaattype.

Dat belet niet dat er dringend gereageerd moest worden om de website infobeton.be nieuw leven in te blazen. Het nieuwe communicatieplan voor 2012 stuurt wel degelijk in die richting, door middelen vrij te maken waarmee de site een nieuwe interne structuur en een nieuwe opmaak zal kunnen ontwikkelen.

Wat de website www.febelcem.be aangaat: dankzij het beheersysteem dat eind 2009 werd ingevoerd, wordt deze nog altijd systematisch geüpdatet, zonder de minste kosten voor onderhoud. Zo blijft de site levendig, tot groot genoegen van de vele surfers die onze website bezoeken.

De terugval van het aantal bezoekers per maand wordt ook hier bevestigd (maar in geringere mate). De terugval is licht maar gestaag: 14.433 bezoekers in 2009, 11.660 in 2010 en nog 10.457 bezoekers in 2011: het blijven evenzeer indrukwekkende cijfers voor een website met een professionele missie.

Het goede nieuws zit dus in de terugkeer van een echt budget, toegewezen aan de site voor 2012. De sector wil een nieuwe dynamiek voor zijn onlinecommunicatie. De eerste middelen worden dus aangewend om de website technisch te laten evolueren. Er komen ook nieuwe rubrieken, met een ruimer informatieaanbod voor de surfers (bestekken, textuurcatalogi, voorbeelden van constructies, ...). Logischerwijze zou dit alles moeten uitmonden in een opnieuw stijgend gemiddeld aantal bezoekers!

Er blijft overigens ook nu nog altijd een sprekend bewijs van de blakende gezondheid van de FEBELCEM-website: het IT-gewicht van de downloads door de surfers stijgt ononderbroken sinds 2007 en bereikt vandaag meer dan 20 miljoen kilobyte! Onze gratis downloadbare publicaties lokken dus steeds meer lezers naar onze website www.febelcem.be.

Beton in de pers

Het herstructureringsbeleid van de sector doet het imago geen goed. Een kleiner budget voor aankoop van ruimte en de schrapping van onze “perspunten” die met de firma Interel werden georganiseerd, hebben geleid tot een verminderde zichtbaarheid van de sector.

In 2010 verschenen in de nationale geschreven pers nog 121 artikels over cement of beton (bron: intern persoverzicht); dit aantal is in 2011 teruggevallen tot een 40-tal, of drie keer minder. Mirakels bestaan niet: investeren in communicatie is wel degelijk de enige weg om onze producten, hun toepassingen en hun troeven aan het grote publiek te verkondigen...

Daarom werd het plan opgevat – en dat is goed nieuws! – om in 2012 opnieuw te investeren in het domein van de pers...

Vruchtbare samenwerkingen

De samenwerking met de verschillende partners van het communicatiedepartement van FEBELCEM, vooral met de collega's van Fediex, werd onverminderd voortgezet.

Er werden aldus vele communicatieacties en -tools gerealiseerd. Enkele voorbeelden:

- Het vijfde jaarverslag van Fediex. Dit werd in maart 2011 gerealiseerd en liet de ontginningssector toe om voort te gaan met zijn stappen tot actualisering van zijn communicatie (kerncijfers van de sector enz.)
- De brochure «Promouvoir des carrières durables» (over het promoten van duurzame groeves) bleek zeer nuttig bij de Fediextoespraak voor de VN,
- Niet minder dan 14 Quadraria-magazines met daarin alle actualiteit van de ontginningssector,
- Uitnodigingen voor informatiedagen, folders, brochures ter ondersteuning van de promotieactiviteiten van FEBELCEM,
- En tot slot organiseerde het communicatiedepartement op 25 oktober 2011 een seminarie over de biodiversiteit in de groeves. Bijna 60 personen trokken naar Namen om deel te nemen aan deze langverwachte bijeenkomst.

Uiteraard moet daarnaast ook melding worden gemaakt van het dagelijkse werk: het communicatiedepartement verzorgde ook in 2011 de realisatie van zeer veel teksten: toespraken, persberichten, persartikels, technische dossiers enz.

Ter afronding van dit hoofdstuk: het communicatiedepartement was voorts op diverse manieren (advies, redactie, productie, websitebeheer, ...) actief voor de Belgische Betongroepering en voor infobeton.be. Vergeet bij dit alles ook niet de nauwe samenwerking tussen het communicatieteam van FEBELCEM en zijn collega's van de Union Wallonne des Entreprises, van de FEB, van de Confederatie Bouw en van CEMBUREAU.

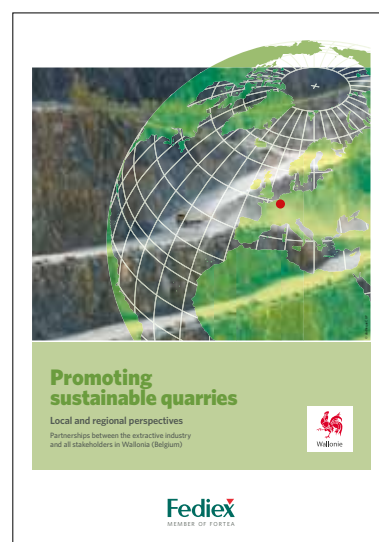
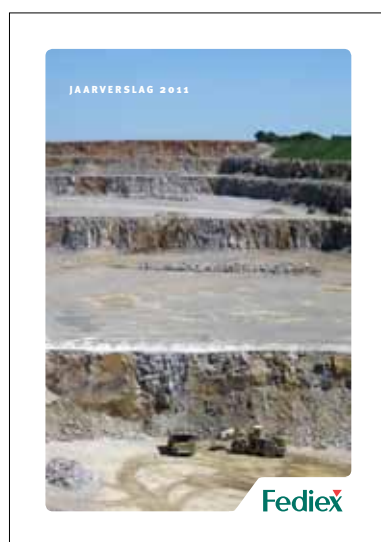

Foto: L. Brandajs

Statistieken

TOTALE LEVERINGEN

Jaren	Portlandcement		Hoogovencement		Totaal cement (x 1.000 t)
	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)	
2000	4.187	55,8	3.323	44,2	7.510
2005	3.810	57,8	2.777	42,2	6.587
2006	4.051	58,2	2.914	41,8	6.965
2007	4.039	58,3	2.891	41,7	6.930
2008	4.094	57,4	3.042	42,6	7.135
2009	3.893	63,7	2.220	36,3	6.113
2010	3.351	55,9	2.639	44,1	5.990
2011	3.644	53,2	3.200	46,8	6.844

Bron: FEBELCEM

TEWERKSTELLING IN DE BELGISCHE CEMENTINDUSTRIE

Jaren	Aantal bedienden (maandgemiddelde)	Aantal arbeiders (maandgemiddelde)	Totaal aantal arbeidsuren
2000	777	1.086	2.676.617
2005	545	744	2.270.593
2006	496	626	1.787.902
2007	484	612	1.686.837
2008	538	641	1.814.710
2009	549	627	1.746.558
2010	563	621	1.733.718
2011	579	592	1.792.608

Bron: PRODCOM

INVESTERINGEN VAN DE BELGISCHE CEMENTINDUSTRIE

Jaren	Rollend materieel, installaties, machines en uitrusting	Terreinen en gebouwen (x 1.000 €)	Totaal investerings
2000	56.812	8.346	65.158
2005	25.927	4.923	30.851
2006	40.971	5.293	46.264
2007	33.880	9.895	43.775
2008	20.864	4.072	24.936
2009	23.063	7.394	30.457
2010	39.579	3.606	43.185
2011	28.138	2.032	30.170

Bron: FEBELCEM

OMZET

Jaren	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
in miljoen euros	555,0	465,3	512,1	522,7	614,6	509,4	495,0	551,5

Bron: PRODCOM

UITVOERLEVERINGEN (%)

Jaren	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bestemming								
Nederland	42,4	35,1	35,4	32,7	33,1	35,2	38,2	
Frankrijk	46,9	44,0	49,0	54,0	54,7	51,6	49,5	
Duitsland	4,4	8,1	8,5	6,8	4,9	6,7	5,5	
G.H. Luxemburg	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,2	1,3	
Verenigd Koninkrijk	0,8	0,7	0,9	0,6	0,6	0,4	0,7	
Andere E.U.	0,3	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
TOTAAL E.U.	95,8	93,5	94,8	95,3	94,4	95,1	95,2	95,4
BUITEN E.U.	4,2	6,5	5,2	4,7	5,6	4,9	4,8	4,6
Europa extra E.U.	1,4	0,1	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
Afrika	1,8	5,1	4,5	3,9	4,9	4,4	4,5	4,2
America	0,4	0,4	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
Azië	0,1	0,2	0,2	0,0	0,6	0,1	0,1	0,0
Oceanië	0,5	0,6	0,3	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2
TOTAAL (1.000 t)	2.189	2.174	2.200	2.281	2.339	1.839	1.697	1.825

Bron: FEBELCEM

CEMENTVERBRUIK IN E.U. LANDEN (X 1.000 T)

Jaren	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Land								
België	6.125	5.795	6.039	5.954	6.027	5.522	5.826	6.553
Nederland	6.250	5.376	5.585	5.912	6.325	5.350	4.760	5.200
Frankrijk	20.633	22.515	23.852	24.803	24.116	20.381	19.785	21.410
Duitsland	35.683	27.043	28.920	27.352	27.338	25.256	24.600	27.963
G.H. Luxemburg	534	538	572	591	571	531	449	
Verenigd Koninkrijk	13.360	13.711	13.833	14.486	12.402	9.458	9.810	10.376
TOTAAL E.U. van 27	221.147	239.052	255.176	261.235	241.614	193.456	182.598	188.721

Bron: Cembureau

AFZET IN BELGIË

Naar wijze van vervoer en leveringsvorm

Jaren	Totaal (x 1.000 t)	Leveringsvorm			Transportwijze	
		Water	Spoor	Vrachtwagen	Verpakt	Bul
		(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
2000	5.321	3,0	0	97,0	16,0	84,0
2005	4.413	4,6	0	95,4	12,1	87,9
2006	4.765	4,7	0	95,3	11,2	88,8
2007	4.650	4,9	0	95,0	11,2	88,8
2008	4.796	5,0	0	95,5	10,0	90,0
2009	4.273	4,5	0	95,9	10,1	89,9
2010	4.293	4,1	0	95,9	9,6	90,4
2011	5.019	5,2	0,0	94,8	8,5	91,5

Naar soort en sterkteklasse

Jaren	Totaal (x 1.000 t)	Portlandcement (CEM I, II et V)				Hoogovencement (CEM III)			Totaal		
		Sterkteklassen			Totaal	Sterkteklassen			Sterkteklassen		
		32,5	42,5	52,5	(%)	32,5	42,5	52,5	(%)	32,5	42,5
2000	5.321	18	16	14	48	16	36	52	34	52	14
2005	4.413	16	7	27	50	13	36	50	29	43	27
2006	4.765	15	7	30	52	12	35	47	28	42	30
2007	4.650	15	7	31	53	14	33	47	29	40	31
2008	4.796	14	7	31	52	8	40	48	22	47	31
2009	4.273	15	10	33	58	8	34	42	23	44	33
2010	4.293	14	6	29	49	10	41	51	24	47	29
2011	5.019	12	6	28	46	9	45	54	21	51	28

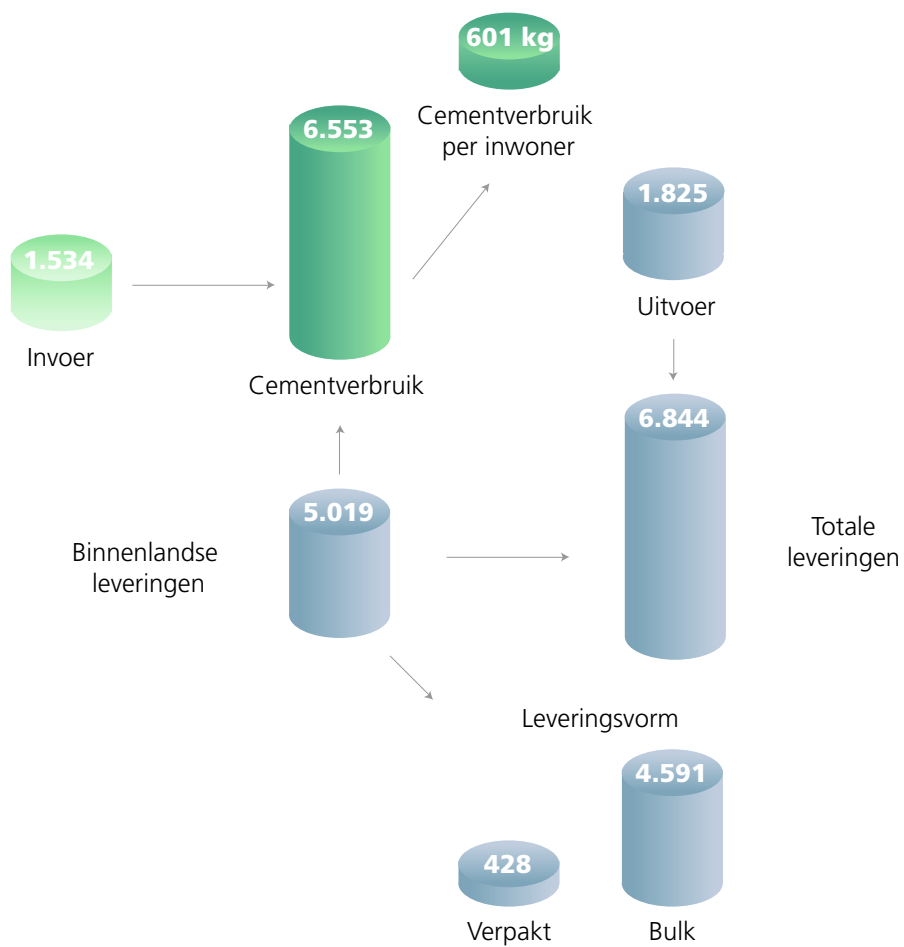
Afzet in de cementverwerkende industrie

Jaren	Totaal (x 1.000 t)	Betonproducten & Vezelcement		Stortklaar beton		Leveringen op de bouwplaats		Leveringen in de handel	
		(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)
2000	5.321	1.420	26,7	2.723	51,2	316	5,9	863	16,2
2005	4.413	1.172	26,6	2.291	51,9	356	8,1	595	13,5
2006	4.765	1.241	26,1	2.517	52,8	398	8,4	609	12,8
2007	4.650	1.216	26,2	2.573	55,3	271	5,8	590	12,7
2008	4.796	1.274	26,6	2.690	56,1	295	6,2	537	11,2
2009	4.273	1.127	26,4	2.290	53,6	364	8,5	492	11,5
2010	4.294	1.087	25,3	2.299	53,5	487	11,3	421	9,8
2011	5.019	1.246	24,8	2.728	54,4	582	11,6	462	9,2

Bron: FEBELCEM

SECTORSHEMA

(in duizenden ton)

FEBELCEM

Partner van infobeton.be

FEBELCEM v.z.w.
Vorstlaan, 68
1170 Brussel
Tel.: 02 645 52 11
Fax: 02 640 06 70
info@febelcem.be
www.febelcem.be

